

Dnr 7-99/2012

Remissyttrande
20012-03-02

Till Stadsdelsnämnden i Spånga – Tensta

Reviderad plan för boende för äldre i region Västerort

Pensionärsrådet i Spånga – Tensta har beretts tillfälle att yttra sig i ärendet och vill anföra följande med utgångspunkt från förhållandena i Spånga – Tensta.

Allmänt

En plan får alltid ses som en skiss som måste kunna ändras om utvecklingen inte blir den förväntade. Det gäller särskilt i områden med en interkulturell befolkningsstruktur. Inflyttning av anhöriga, som förlorat hela sin släkt och sina vänner i hemlandet, men har anhöriga i Spånga – Tensta, kan till exempel förändra befolkningsutvecklingen och äldreomsorgsbehovet. Det gäller också en rad andra faktorer, t ex tillgången till och beskaffenheten av lämpliga äldreboendestäder, boendekostnaderna och inrättande av särskilda boenden för personer med annat språk, religion och kulturella seder och bruk mm. Därför krävs att man inte strikt behöver hålla sig till planen utan att det finns möjlighet att ta hänsyn till samhällets förändringar under den avsedda perioden.

Det måste också framhållas att antalet utrikesfödda i åldersgruppen 65 –79 år i Spånga – Tensta för närvarande utgör cirka 60 procent och kommer att öka ytterligare fram till år 2020. Det är också känt att dessa personer ofta tidigare är i behov av äldreomsorg än befolkningen i övrigt. De ser också alltmer positivt på att flytta till vård- och omsorgsboenden, särskilt om de är anpassade till deras speciella behov. I den mån yngre anhöriga får heltidsarbete minskar möjligheterna för dem att ta hand om sina äldre släktingar.

Framtida behov av bostäder för äldre

Enligt äldredelegationens förslag ska det finnas tre former av boende för äldre. Det gäller ordinärt boende, trygghetsboende samt vård- och omsorgsboende.

Hur utvecklingen av behoven i framtiden ser ut är svårt att bedöma. En rad faktorer spelar in. Det kan gälla förändringar i befolkningsutvecklingen, hur privata aktörer vill eller inte vill etablera sig i området samt inte minst hur upprustningen av befintliga särskilda boenden framskrider.

Ordinärt boende och trygghetsboende

Många äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt. Det är först när det inte längre går att sköta den äldre i hemmet som man tvingas söka en lämpligare boendeform. Då blir det ofta vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg som står till buds.

Boendeformen trygghetsboende ter sig då ofta osäker och dessutom som ett alltför dyrt alternativ. Fördelen med nyssnämnda boende är att det inte kräver biståndsbedömning. Den äldreomsorg som behövs kräver dock insatser för vård och omsorg som kräver biståndsbedömning och ibland även insatser från hemsjukvården, om man inte kan klara den på privat väg.

Vård- och omsorgsboende

Även om valfrihetssystemet finns, torde en majoritet av de äldre välja ett boende inom den egna regionen och till och med inom den egna stadsdelen. Enligt uppgift i planen har de flesta vård- och omsorgsboendena hög beläggning inom regionen Västerort. Det är också relativt god överensstämmelse mellan tillgång och efterfrågan.

När det gäller detta boende flyttar man in med egna möbler. Oftast får den äldre besked med mycket kort varsel för att bestämma sig. Det ges inte tillräcklig tid för avveckling av den äldres gamla hem. Den äldre har ofta bott i en större lägenhet eller villa och mycket måste

säljas eller helt enkelt kastas. Det tar tid och förorsakar mycket oro hos den äldre. Den situationen måste till varje pris undvikas. Den äldre måste få skälig tid till sitt förfogande för att avveckla sitt gamla hem.

Servicehusen

Enligt den nu aktuella planen anges att efterfrågan på servicehuslägenheter minskar. SPF Spånga Veteranerna gjorde för några års sedan en förfrågan bland sina 700 medlemmar om deras önskemål. De flesta önskade minst två rum för servicelägenheten och en del ännu flera rum. De servicelägenheter som förblir outhyrda är enrumslägenheter som de flesta inte vill ha. Den minskade efterfrågan kan i viss mån förklaras av att de äldre numera inte vill bo i enrumslägenheter. Kommunen har inte hängt med i utvecklingen i detta avseende. En annan förklaring kan också vara att en del av områdena där dessa lägenheter är belägna inte är attraktiva att bo i bland annat på grund av den mediala bilden av en stadsdel med slum och otrygghet.

Som boendeform är servicehusen i annat avseende bra för äldreomsorgstagarna. Det behövs emellertid upprustning av lägenheterna till önskad standard och ansträngningar att göra vissa delar av Spånga – Tensta attraktiva och intressanta att bo i. Man får hoppas att det finns vilja, krafter och mod att avsätta ekonomiska resurser för förbättringar i detta avseende. Det saknas inte heller idéer, vars förverkligande i längden kommer att visa sig både lönsamma och tillfredställande för innevånarna.

Korttidsvård

De korttidsplatser som finns idag används för anhörigstöd i form av avlastning och växelvård. Utvecklingen av den slutna medicinska vården medför att behandlingstiderna även för stora ingrepp blir allt kortare. Sjukhusen övervältrar allt fler äldre sjuka till kommunens äldreomsorg. Det innebär att det fordras allt mer medicinsk kompetens på våra äldreboenden och inom vår stadsdel. För att möta det kommande behovet av ökad kompetens hos personalen på äldreboende behövs en gemensam översyn.

Flexibelt boende

Äldreförvaltningen beskriver i Boendeplanering för äldre i Stockholms stad att bland de mest eftersökta vård- och omsorgsboendena inom valfrihetssystemet ingår boenden som erbjuder olika typer av boendeformer. Dessa boenden har både seniorboende och vård- och omsorgsboende. Fördelen med detta är att den äldre kan bo kvar även vid stort omvårdnadsbehov. Även servicehusen i ombyggt skick skulle efter viss upprustning kunna erbjuda liknande service.

Övrigt

De outhyrda lägenheterna i de särskilda boendena i Fristad och Tensta är som tidigare påpekats ett ekonomiskt problem. Det är emellertid inte säkert att en övergång till trygghetsboende löser problemen. Boendekostnaderna och därmed förenade andra kostnader kommer då att öka för de äldre som behöver omvårdnad. Många kommer inte att kunna betala dessa. Det kommer troligen att innebära ökade kostnader i stadsdelen för försörjningsstöd till de äldre. Det vore av intresse att göra en utredning om utvecklingen mot trygghetsboende i en stadsdel som Spånga – Tensta verkligen är samhällsekonomiskt lönande. Detta om man tar med alla kostnader även de för äldreomsorgstagarna jämfört med servicen i servicehus och servicelägenheter. Det kan i sammanhanget också vara lämpligt att se över biståndshandläggningen för att förenkla den.

För stadsdelsnämndens pensionärsråd i Spånga – Tensta

Bo Werner

Stig Dunvall.